

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) www.economy.nayka.com.ua | № 4, 2022 | 28.04.2022 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2022.4.74](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.4.74)

УДК 657.424:006.03

*I. Й. Кравченко,
старший викладач кафедри обліку і аудиту,
Національний університет харчових технологій,
ORCID ID: 0000-0001-5589-1013*

АНАЛІЗ НАЦІОНАЛЬНИХ ТА МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

*I. Kravchenko
Senior Lecturer of the Department of Accounting and Audit,
National University of Food Technologies*

NALYSIS OF NATIONAL AND INTERNATIONAL FINANCIAL INVESTMENT ACCOUNTING STANDARDS

В сучасних умовах глобалізаційних процесів та становлення нової економічної парадигми, актуалізується питання дослідження обліку фінансових інвестицій в системі ведення бухгалтерського обліку і складання звітності. Статтю присвячено дослідженню теоретичних засад аналізу національних та міжнародних стандартів обліку фінансових інвестицій. Автором визначено, що національними положеннями України, котрі виконують регулюючу функцію бухгалтерського обліку фінансових інвестицій, є П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції»; головними стандартами, що регулюють міжнародні стандарти фінансової звітності, є МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації», МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», МСФЗ 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства, МСФЗ 31 «Частки у спільних підприємствах», МСФЗ 32 «Фінансові інструменти: подання» та МСФЗ 39 «Фінансові інструменти: подання та оцінка». Розглянуто, що в міжнародних стандартах регламентуються базові моменти того напрямку обліку, який розглядається в певному стандарті і використовується під час розроблення національних стандартів. Автором аналізовано відмінності міжнародних та національних стандартів і визначено, що в зарубіжній практиці є кілька методів обліку фінансових інвестицій, в той час, як в Україні оцінка фінансових інвестицій відображається на дату балансу за справедливою вартістю. Цей факт ускладнює процедуру обліку фінансових інвестицій в Україні. Досліджено три методи формулювання справедливої вартості активу: ринковий метод; витратний метод; доходний метод. Окрему увагу в дослідженні автором приділено питанню оцінки фінансових інвестицій на дату балансу серед яких: метод участі в капіталі; ефективна ставка відсотка; собівартість, враховуючи зменшену корисність інвестицій. Варто зазначити, що одним із найактуальніших напрямів розвитку бухгалтерського обліку в Україні є оцінка активів за справедливою вартістю.

In the current conditions of globalization processes and the formation of a new economic paradigm, the issue of research of financial investment accounting in the system of accounting and reporting is

relevant. The article is devoted to the study of the theoretical foundations of the analysis of national and international standards of financial investment accounting. The share of Ukrainian enterprises that attract foreign financial investments is growing every year, which is one of the most pressing and problematic issues of accounting. The author determined that the national regulations of Ukraine, which perform the regulatory function of accounting for financial investments, are UAS 12 "Financial Investments". The main standards governing international financial reporting standards are IFRS 7 "Financial Instruments: Disclosures", IFRS 9 "Financial Instruments", IFRS 28 "Investments in Associates", IFRS 31 "Interests in Joint Ventures", IFRS 32 "Financial Instruments: Presentation" and IFRS 39 "Financial Instruments: Presentation and Measurement". It is considered that the international standards regulate the basic points of the direction of accounting, which is considered in a particular standard and is used in the development of national standards. The author analyzes the differences between international and national standards and determines that in foreign practice are several methods of accounting for financial investments, while in Ukraine the valuation of financial investments is reflected at the balance sheet date at fair value. This fact complicates the procedure of accounting for financial investments in Ukraine. Three methods of formulating the fair value of an asset have been studied: the market method; cost method; profitable method. The author pays special attention to the issue of valuation of financial investments at the balance sheet date, among which: the method of participation in capital; effective interest rate; cost, given the reduced usefulness of the investment. It should be noted that one of the most important areas of accounting development in Ukraine is the measurement of assets at fair value.

Ключові слова: фінансові інвестиції; національні стандарти бухгалтерського обліку; П(С)БО; міжнародні стандарти фінансової звітності; МСФЗ; міжнародні стандарти бухгалтерського обліку; МСБО; справедлива вартість; собівартість активів.

Keywords: financial investments; national accounting standards; UAS; international financial reporting standards; IFRS; international accounting standards; IAS; fair value; cost of assets.

Постановка проблеми. В період сучасних глобалізаційних процесів та становлення нової економічної парадигми, Україна прагне бути рівноправним учасником міжнародних економічних відносин та відповідати світовим стандартам. Після укладання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС інтерес зарубіжних інвесторів все більше зосереджується на українських національних підприємствах. Однак, низький клімат інвестиційної привабливості, невідповідність національної системи бухгалтерського обліку міжнародним стандартам, ставить інтереси зарубіжного інвестора під високий ризик і зумовлює потребу в покращенні механізмів розкриття інформації про економічні інтереси інвесторів. Тому відповідне теоретичне та емпіричне дослідження процесу ведення обліку фінансових інвестицій є актуальним науковим завданням в системі ведення бухгалтерського обліку і складання звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження питання обліку фінансових інвестицій є неабияк актуальним серед вітчизняних та зарубіжних авторів наукових праць, серед яких: Бондар М., Руденко-Сударєва Л., Голов С., Клим Н., Бутинець Ф., Кобзева М., Дамодаран Дж., Вейгант Д., Кізо В., Уорфілд Д., Крушвіц Т. Важливий внесок в облік капітальних інвестицій для забезпечення розвитку процесу виробництва внесли Камінська Т. і Дерій В. В свою чергу Лободзинська Т. здійснювала порівняльний аналіз фінансових звітів країн світу за міжнародними та національними стандартами.

Не зважаючи на безумовну значущість та глибину існуючих досліджень, додаткового дослідження потребують аналіз відмінностей національних стандартів обліку фінансових інвестицій від міжнародних з метою дослідження методів оцінки фінансових інвестицій на дату балансу для отримання більшої довіри у користувачів фінансової звітності, прийняття рішень інвестиційних вкладів та поліпшення інвестиційного клімату в країні загалом. Тому їх системний аналіз є важливим і своєчасним завданням як з теоретичної, так і з практичної точок зору, що і визначило тему наукової статті, її логіку, мету і архітектуру.

Мета статті. Метою даної статті являється класифікація фінансових інвестицій, визначення їх основних рахунків обліку, аналіз ієрархії справедливої вартості та дослідження методів формулювання справедливої вартості активу і методів оцінки фінансових інвестицій на дату балансу з урахуванням відмінностей національних та міжнародних стандартів.

Виклад основного матеріалу. За сучасних умов розвитку економічної парадигми фінансовим інвестиціям відведено провідну функцію в економічній системі розвинених країн світу, що обумовлює потребу в забезпеченні продуктивного процесу управління інвестиційними потоками з рештою країн міжнародних економічних відносин. Фундаментом такого управління є повна, достовірна та релевантна інформація про фінансові інвестиції в підприємства, котрі утворюються в цілісну систему даних бухгалтерського обліку. Тому є потреба в аналізі елементів бухгалтерського обліку фінансових інвестицій за П(С)БО і МСФЗ та виявленні ключових особливостей між ними.

Згідно ретроспективного аналізу, на початок 2000-х років в Україні вживався термін «капітальні інвестиції». Бондар М. пояснює це поняття як внутрішній фінансовий елемент формування структури, що здійснюється за рахунок зовнішніх витоків фінансування (інвестицій, кредитів, позик) та внутрішніх (власні оборотні засоби, джерелом яких є прибуток) [1]. Пізніше цей процес перейменували у «фінансові інвестиції», надавши більш детальне обґрунтування з наведеними практичними інструментами.

Так, інвестиційна діяльність здебільшого поєднана з довгостроковими вкладеннями коштів, внаслідок чого очікується притік доходу – відсоткових грошей, під якими мають на увазі прибуток від вкладеного капіталу. Процес інвестування підприємницької діяльності може реалізуватися як за рахунок власних коштів, залучених коштів, що примножують величину власного капіталу, так і запозичених коштів, що примножують величину позикового капіталу.

Світовий ринок інвестицій вимагає ретельного регулювання за допомогою нормативно-правових інструментів, як то МСФЗ та МСБО, що диктують загальноприйняті принципи обліку та звітності П(С)БО. Тобто, в міжнародних стандартах, МСФЗ та МСБО, регламентуються головні аспекти направленості обліку, котрий розглядається в певному стандарті та застосовується під час опрацювання національних стандартів.

З одного боку, інвестовані кошти в інше підприємство являються фінансовими активами чи інструментами інвестора. З іншого боку, на балансі підприємства як об'єкта інвестування, за своєю вартісною сукупністю є інвестиційною власністю підприємства-інвестора. В число таких підприємств входять асоційовані, дочірні та спільні підприємства [2]. МСФЗ 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства» характеризує асоційоване підприємство як суб'єкт господарювання, який не є корпорацією, але його контролює інший суб'єкт господарювання (материнське підприємство) [3]. Відповідно до П(С)БО 19 «Об'єднання підприємства» дочірне підприємство визначається таким, що є підконтрольним материнським підприємством [4]. Спільна діяльність трактується як господарська діяльність з утворенням юридичної особи або без неї, яка є об'єктом корпоративного контролю двох чи більше сторін відповідно до письмової угоди між ними [5].

Національними положеннями України, що виконують регулюючу функцію бухгалтерського обліку фінансових інвестицій, є П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції», згідно з яким фінансові інвестиції – це активи (акції, облігації, банківські депозити, цінні папери та ін.), що утримуються підприємством заради збільшення прибутку (отримання дивідендів, відсотків та ін.), зростання вартості капіталу чи інших фінансових вигід для інвестора [3]. Грошова форма інвестування найбільш поширена на практиці. Класифікація фінансових інвестицій за П(С)БО 12 наведена на рис. 1.

Аналізуючи міжнародні стандарти фінансової звітності, досліджено, що їх тлумачення ідентичні в усіх країнах, вони поширюються не лише на стандарти, а й на обставини їх прийняття та приклади застосувань, в них не наведено чіткого обґрунтування терміну про фінансові інвестиції, що ускладнює трактування даного об'єкта обліку. Проте, головними стандартами, що регулюють це актуальне питання, є МСФЗ 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства», МСФЗ 31 «Частки у спільних підприємствах», МСФЗ 32 «Фінансові інструменти: подання» та МСФЗ 39 «Фінансові інструменти: подання та оцінка» [4-7]. Спершу існував МСФЗ 25 «Фінансові інвестиції», однак, згодом він був замінений на МСФЗ 28 та МСФЗ 31.

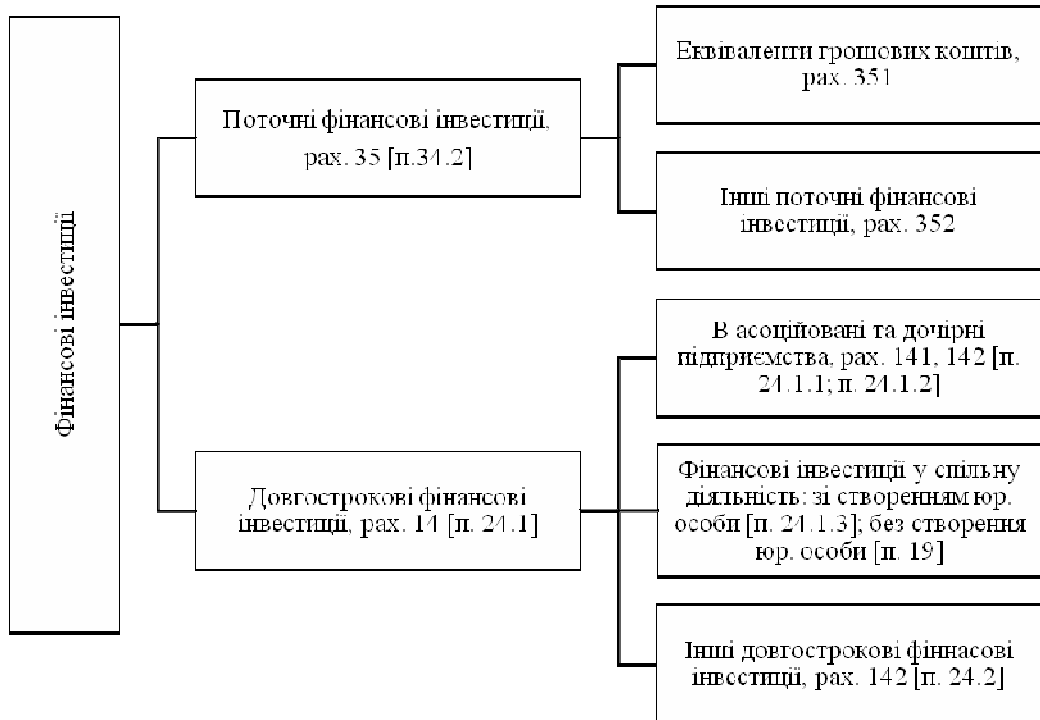

Рис. 1. Класифікація фінансових інвестицій в бухгалтерському обліку за П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції»

Джерело: складено автором на основі даних [5]

Досліджуючи міжнародну практику, означено, що на досвіді європейських та американських підприємств експерти виділяють наступні групи інвестицій залежно від їхньої кінцевої мети (рис. 2). Повну та розгорнуту класифікацію фінансових інвестицій запропонувала Клим Н., класифікувавши їх за внутрішніми та зовнішніми вкладеннями, обумовленими метою утримання, за видами оцінок фінансових інвестицій в обліку та за видами цінних паперів [7].

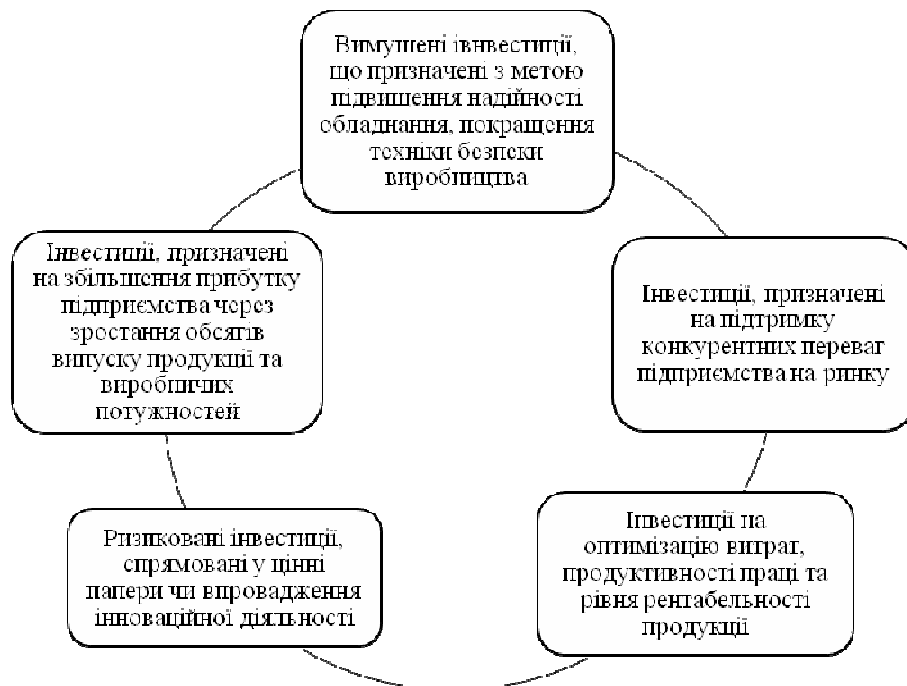

Рис. 2. Групи фінансових інвестицій залежно від мети

Джерело: складено автором на основі даних [6]

Українська методика управління обліком інвестиційних процесів національних підприємств зводиться до

загальноприйнятних міжнародних принципів бухгалтерського обліку, серед яких: принцип безупинної діяльності, самостійності, нарахування, подвійного запису, реалізації, грошового вимірника, собівартості, суттєвості, обережності, періодичності і, звісно, відповідальності. Проте, існують відмінності між національними та міжнародними стандартами обліку фінансових інвестицій, що детально зображені в табл. 1.

Таблиця 1.

Прийняті стандарти обліку фінансових інвестицій за національними П(С)БО та міжнародними МСФЗ і МСБО

За П(С)БО	За МСФЗ	За МСБО
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»	МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: інформації»	МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства»
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	МСФЗ 9 «Фінансові інструменти»	МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання»
		МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка»

Джерело: складено автором на основі даних [3, 5, 9, 10]

Структурна суперечливість П(С)БО полягає у спрямуванні на регламентацію бухгалтерського обліку, а не на регламентацію складання і подання фінансової звітності. Тому П(С)БО визначають основні положення бухгалтерського обліку, які переважно не суперечать МСФЗ, тому що П(С)БО опрацьовано враховуючи міжнародні вимоги до порядку складання і подання фінансової звітності, викладених у МСФЗ.

Первісна оцінка та відображення фінансових інвестицій, як поточних, так і довгострокових, у бухгалтерському обліку за П(С)БО проводиться за собівартістю. У собівартість фінансової інвестиції входять: вартість їх придбання, ціна мита, комісійних винагород, обов'язкових платежів, податків, зборів та інших виплат, котрі пов'язані з придбанням фінансових інвестицій безпосередньо [5]. Виключенням можуть бути інвестиції, що придбані за обміном на цінні папери власної емісії чи через обмін на інші активи за справедливою вартістю. Щодо первісної оцінки фінансових інвестицій, то як поточні, так і довгострокові, вони оцінюються та відображаються за справедливою вартістю.

МСФЗ 13 «Справедлива вартість» трактує це поняття як ціну на основі даних ринку, отриману від продажу активу, чи сплачену за передання зобов'язання у звичайній операції між учасниками ринку на дату оцінки. Аби виконати оцінку активів за справедливою вартістю, необхідно щоб підприємством було визначено конкретний актив чи зобов'язання, який вимірюється; ринок для проведення операцій (основний чи, за його відсутності, найсприятливіший); відповідний метод оцінки для використання справедливої вартості. Коли не зазначено ціни на аналогічні активи чи зобов'язання, підприємство виконує оцінку справедливої вартості використовуючи інший метод оцінки, котрий дає змогу якомога більше використовувати відповідні матеріали. Адже справедлива вартість ринкового активу визначається шляхом припущення, що учасники ринку використовуватимуть ці ціни при встановленні їх на активи чи зобов'язання. В процесі встановлення справедливої вартості суб'єкт господарювання, тобто підприємство, має врахувати характеристику активу чи зобов'язання для інших учасників ринку, які будуть брати до уваги дані ціни станом на дату оцінки. До характеристики активу належать: стан, їх місцезнаходження та обмеження, якщо вони є.

З метою зіставлення оцінок та підвищення узгодженості справедливої вартості, автором досліджено ієрархію справедливої вартості за МСФЗ 13, що детально наведено в табл. 2.

Аналізуючи дану таблицю, варто зауважити, що існує три рівні вхідних даних для трьох існуючих методів формування справедливої вартості активу. За даною ієрархією встановлено найвищий пріоритет за цінами котирування (нескоригованих) на рівнозначні активи чи зобов'язання (вхідні дані I рівня) та найнижчий пріоритет для даних, котрих немає у відкритому доступі (вхідні дані III рівня). Варто зазначити, що ціна котирування на активному ринку є найбільш надійним аргументом справедливої вартості і, за наявності, має бути використана без коригування для оцінки справедливої вартості.

Таблиця 2.

Ієрархія справедливої вартості

Рівень	Вхідні дані	Приклад
I	Ціни котирування (нескориговані) на ідентичні активи чи зобов'язання на активних ринках, до яких суб'єкт господарювання має доступ на дату оцінки*	Ціни закриття на Лондонській фондовій біржі для фінансових інструментів
II	Вхідні дані (крім цін котирування, віднесених до I рівня), які можна прямо або опосередковано спостерігати для активу чи зобов'язання,	Ціна, визначена на основі цін на подібні фінансові інструменти
III	Вхідні дані для активу чи зобов'язання, котрих немає у відкритому доступі	Фінансовий прогноз грошових потоків для одиниці, яка генерує грошові кошти

Джерело: складено автором на основі даних [11]

Стандартами МСФЗ 13 «Справедлива вартість» висунуто наступні три методи формулювання справедливої вартості активу [12]:

- ринковий метод (використання ціни та іншої доречної інформації, що формується ринковими операціями з аналогічними активами та зобов'язаннями);
- витратний метод (сума, необхідна для заміни експлуатаційної потужності активу);
- доходний метод (майбутні суми, такі як доходи і витрати, трансформуються в дисконтовану суму на поточний момент). При використанні даного методу оцінка справедливої вартості формується відносно очікуваної вартості щодо майбутніх сум, тобто підлягає дисконтуванню.

Автором аналізовано, що за МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані компанії» зазначено вимоги з висвітлення інформації стосовно обліку інвестицій в асоційовані компанії. МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» варто користуватись відносно контрактів, які дають одній із сторін право гасити зобов'язання фінансовими інструментами. Однак, виключенням є ті контракти, що укладені відповідно до вимог підприємства відносно очікуваного застосування, придбання чи продажу; котрі були призначені для даної цілі від початку; погашення котрих очікується шляхом передачі.

Варто зауважити, що в міжнародних стандартах регламентуються базові елементи того напряму обліку, котрих розглядається в конкретному стандарті і стають основою для розроблення національних стандартів. Автором аналізовано відмінності міжнародних та національних стандартів і визначено, що в зарубіжній практиці використовуються кілька методів обліку фінансових інвестицій, а в Україні, натомість, оцінка фінансових інвестицій відображається на дату балансу за справедливою вартістю. Цей факт ускладнює процедуру обліку фінансових інвестицій в Україні.

Окрему увагу в дослідженні автором приділено питанню оцінки фінансових інвестицій на дату балансу. Аналізовано, що на дату балансу вони відображаються за справедливою вартістю, використовуючи наступні три методи їх оцінки:

- метод участі в капіталі (фінансові інвестиції в асоційовані, дочірні та спільні підприємства на дату балансу відображаються за справедливою вартістю);
- ефективна ставка відсотка (фінансові інвестиції, котрі удержуються підприємством до моменту їх погашення та відображаються за амортизаційною собівартістю);
- собівартість, враховуючи зменшену корисність інвестицій (фінансові інвестиції, справедливу вартість яких достовірно визначити неможливо).

Варто розглянути зазначені методи детальніше. Відповідно до МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства» метод участі в капіталі обґрунтовується як метод обліку, відповідно до якого інвестицію первісно визначають за собівартістю, а згодом коригують відповідно до змін частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування після придбання [3]. Розрахунок інвестицій за вказаним методом зводить до визнання частки інвестора у прибутку або збитках об'єкта інвестицій після дати придбання. Отримані дані беруться до уваги для визначення чистого доходу інвестора в розкритті інформації у фінансовій звітності. Отримані дивіденди від інвестування зменшують їх балансову вартість і не засвідчуються як дивідендний дохід.

Використання методу участі в капіталі призводить до наступного результату: інвестиційний рахунок демонструє перевищення активів інвестора над його власним капіталом в чистих активах об'єкта інвестицій. У декларації інвестора про отримані доходи та збитки окремо відображається в пропорційному відношенні доля чистого прибутку. Будь-яке перевищення ціни, сплаченої за акції підприємства при їх купівлі, повинні бути визначені (до прикладу, гудвіл) і, при необхідності, не амортизуватись. Інвестор здійснює контроль над діяльністю об'єкта інвестування у випадку, коли володіє більш ніж 50% інвестицій в обігу.

Метод ефективної ставки відсотка застосовується для фінансових інструментів, визнання процентних доходів при амортизації відсотків, нарахуванні відсоткового доходу або витрат на виплату відсотків протягом поточного періоду. П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» свідчить про те, що ефективна ставка відсотка розраховується за наступними формулами (1) та (2) [2]:

$$ECB = \frac{\text{Річний відсоток} + \text{Дисконт}}{(\text{Собівартість інвестицій} + \text{Вартість погашення}) / 2}; \quad (1)$$

$$ECB = \frac{\text{Річний відсоток} - \text{Премія}}{(\text{Зобов'язання} + \text{Вартість погашення}) / 2}; \quad (2)$$

Амортизація дисконту чи премії розраховується за формулою (3):

$$\text{Амортизація} = \text{Дохід за фіксованою відсотковою ставкою} - \text{ECB} \times \text{Амортизаційна вартість на початок періоду} \quad (3)$$

МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» підхід до визначення даного методу представлений дещо інакше, за принципом точного дисконтування майбутніх платежів, які попередньо були оцінені. Для обчислення ефективної ставки відсотка підприємство має враховувати оцінку грошових потоків без урахування майбутніх збитків від позик та кредитів. Як за МСБО 39, так і за П(С)БО 12 зазначається, що амортизаційна вартість розраховується за цим методом.

І, нарешті, метод собівартості застосовується при зменшенні корисності інвестицій (втраті економічної вигоди, яку підприємство очікує отримати від інвестицій), котра може бути викликана зниженням їх доходності.

Висновки. Частка українських підприємств, що залучають іноземні фінансові інвестиції, щороку зростає, що є одним із найактуальніших та проблемних питань бухгалтерського обліку. Автором виконано аналіз прийнятих стандартів обліку фінансових інвестицій за національними П(С)БО та міжнародними МСФЗ і МСБО. Досліджено три методи формулювання справедливої вартості активу: ринковий метод; витратний метод; доходний метод. Проаналізовано методи оцінки фінансових інвестицій на дату балансу, серед яких: метод участі в капіталі; ефективна ставка відсотка; собівартість, враховуючи зменшену корисність інвестицій. Варто зазначити, що одним із найактуальніших напрямів розвитку бухгалтерського обліку в Україні є оцінка активів за справедливою вартістю. Чинні національні П(С)БО не встановлюють порядок розрахунку відповідних видів вартості основних засобів, нематеріальних активів, цінних паперів, запасів та ін., зокрема справедливої вартості, вони носять більш теоретичний характер на кшталт інформації щодо переліку підприємств, розміру їх частки в капіталі, підстави для визначення справедливої вартості тощо.

Література.

1. Бондар М. І. Концепція вдосконалення обліку капітальних інвестицій. *Облік і фінанси АПК*. 2007. Вип. 12. 230-234 с. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/koncepciya-vdoskonalennya-obliku-kapitalnih-investiciy.html> (дата звернення: 01. 02. 2022 р.)
2. Кобзева О. М. Оцінка в бухгалтерському обліку фінансових інвестицій за міжнародними та національними стандартами. *Ефективна економіка*. 2012. Вип. 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1467> (дата звернення: 01. 02. 2022 р.)
3. Міжнародний стандарт фінансової звітності (МСФЗ, МСФЗ для МСП, включаючи МСБО та тлумачення КТМФЗ, ПКТ). МСФЗ 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства» від 12. 03. 2013 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_046#Text (дата звернення: 01. 02. 2022 р.)
4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»: Наказ Міністерства фінансів України від 03. 11. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text> (дата звернення: 01. 02. 2022 р.)
5. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»: Наказ Міністерства фінансів України від 03. 11. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text> (дата звернення: 01. 02. 2022 р.)
6. Дерій В. А., Камінська Т. Г. Облік і аналіз капітальних інвестицій для забезпечення розвитку процесу виробництва. *Проблеми економіки*. 2015. Вип. 3. 258-266 с. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2015-3_0-pages-258_266.pdf (дата звернення: 02. 02. 2022 р.)
7. Клим Н. М. Удосконалення класифікації фінансових інвестицій. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Вип. 21.6. 205-210 с. URL: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2011/21_6/205_Kly.pdf (дата звернення: 02. 02. 2022 р.)
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 31 (МСБО 31) «Частки у спільних підприємствах» від 12. 03. 2013 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_040#Text (дата звернення: 03. 02. 2022 р.)
9. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 (МСБО 32) «Фінансові інструменти: подання» від 12. 03. 2013 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_029#Text (дата звернення: 03. 02. 2022 р.)
10. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 (МСБО 39) «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» від 12. 03. 2013 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_015#n2 (дата звернення: 03. 02. 2022 р.)
11. Маренич Т. Г. Рівні ієрархії справедливої вартості. *Основні напрями удосконалення бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах євроінтеграції*: матеріали II Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. Харків: Стильна типографія, 2020. С. 43-48. URL: <http://dSPACE.khntusg.com.ua/bitstream/123456789/13615/1/17.pdf> (дата звернення: 03. 02. 2022 р.)
12. Фонд МСФЗ. Концептуальна основа фінансової звітності. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/2019_RB_ConceptualFramework_ukr_AH.pdf (дата звернення: 03. 02. 2022 р.)

References.

1. Bondar M. I. (2007), "The concept of improving the accounting of capital investments", *Accounting and finance of agro-industrial complex*, [Online], vol. 12, pp. 230-234, available at: <http://magazine.faaf.org.ua/koncepciya-vdoskonalennya-obliku-kapitalnih-investiciy.html> (Accessed 1 Feb 2022).
2. Kobzeva O. M. (2012), "Estimation in accounting of financial investments according to the international and national standards", *Efficient economy*, [Online], vol. 10, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1467> (Accessed 1 Feb 2022).

3. International Financial Reporting Standard (IFRS, IFRS for SMEs, including IAS and IFRIC Interpretation, SIC). IFRS 28 “Investments in Associates” dated March 12, 2013, available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_046#Text (Accessed 1 Feb 2022).
4. On approval of the National Regulation (Standard) of Accounting 13 “Financial Instruments”: Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated November 3, 2020, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text> (Accessed 1 Feb 2022).
5. On approval of the National Regulation (Standard) of Accounting 12 “Financial Investments”: Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated November 3, 2020, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text> (Accessed 1 Feb 2022).
6. Deriy V. A. and Kaminskaya T. G. (2015), “Accounting and analysis of capital investments to ensure the development of the production process”, *Problems of the economy*, [Online], available at: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2015-3_0-pages-258_266.pdf (Accessed 2 Feb 2022).
7. Klim N. M. (2011), “Improving the classification of financial investments”, *Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*, [Online], vol. 21.6. , pp. 205-210, available at: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2011/21_6/205_Kly.pdf (Accessed 2 Feb 2022).
8. International Accounting Standard 31 (IAS 31) “Interests in Joint Ventures”, dated March 12, 2013, available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_040#Text (Accessed 2 Feb 2022).
9. International Accounting Standard 32 (IAS 32) “Financial Instruments: Presentations”, dated March 12, 2013, available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_029#Text (Accessed 3 Feb 2022).
10. International Accounting Standard 39 (IAS 39) “Financial Instruments: Recognition and Measurement”, dated March 12, 2013, available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_015#n2 (Accessed 3 Feb 2022).
11. Marenych T. G. (2020), “Levels of the fair value hierarchy”, *Osnovni napryamy vdoskonalennya bukhhalters'koho obliku, audytu ta opodatkovannya v umovakh yevropeys'koyi intehtratsiyi* [The main directions of improving accounting, auditing and taxation in the context of European integration], Vseukrayins'ka naukovo-praktychna internet-konferentsiya [All-Ukrainian scientific-practical internet conference], Stylish Printing House, Kharkiv, Ukraine, [Online], pp. 43-48, available at: <http://dspace.khntusg.com.ua/bitstream/123456789/13615/1/17.pdf> (Accessed 3 Feb 2022).
12. Conceptual basis of financial reporting (2018), International Financial Reporting Standards Foundation, [Online], available at: https://mof.gov.ua/storage/files/2019_RB_ConceptualFramework_ukr_AH.pdf (Accessed 3 Feb 2022).

Стаття надійшла до редакції 14.04.2022 р.